

בכל הפרשות העכורות האלה תמכה מק"י, בלי סטייה קלה שבקלות, בסטאלין, כפי שתמכה בטיהורים של שנות ה-30, שבהם רצח סטאלין את כל אבות המהפכה הקומוניסטית בכריתת המועצות, ובקולקטיביזציה הכפויה של החקלאות, שבה ניספו כחמישה מיליון בני אדם. מק"י תמכה בעלילת הרופ"א, כהרשעת אורן ובשאר הוועות של סטאלין.

אתם המנהיגים עצמם — וילנר, טובי, חביבי — שולטים עדיין במיפלגה הקומוניסטית כיום, מלבד חביבי שהורח זה עתה. מיפלגה שנקטה קו כזה לא יכלה, כמוכח, לזכות באהדתם של יהודים רבים. אבל מק"י זכתה בתיגבורת חשובה. בראשית שנות ה-50 הצטרף אליה משה סנה, מי שהיה ראש המפקדה (הפוליטית) של אירגון ההגנה, ומראשי מפ"ם. סנה היה כטוח כי הצבא הסובייטי עומד לכבוש את המיזרח התיכון, והיה מוכן לקבל על עצמו את הנהגת המדינה ככתחסות סובייטית.

סנה הצליח להביא עימו למק"י רק יהודים מעטים. ביניהם: יאיר צבן, תלמידו האישי. אך כוכבו של סנה ררך בשמי הקומוניזם. נוצר מצב מוזר: המיפלגה עוררה שינאה עמוקה ברחוב היהודי, ומיספר בוחריה היה דיים היה זעום. אך היהודים שלטו במיפלגה. מוסקווה לא היתה מעוניינת במיפלגה ערבית במדינה היהודית. היא רצתה בציוניון יהודי. אך אם היתה שנאה אצל היהודים, רכשה המיפלגה במהרה פופולאריות רבה בקרב הערבים. היו לכך סיבות טובות: מק"י היתה המיפלגה החוקית היחידה ברחוב הערבי. השב"כ אמנם רדף גם אותה לאימעט, אך השלים עימה בגלל היחסים בין ישראל ובכמה המועצות, ואולי גם מפני ששימשה ככלי אבן להתמרמרות הערבים. כל שאר ההתאגדויות הערביות הונקו באיבן עליידי הממשל הצבאי, ששלט ברחוב הערבי בישראל באגרופי ברזל.

הציונות הערבי בישראל נשאר אחרי 1948 כלי הנהגה. העילית האינטלקטואלית והחברתית ברחוב או גורשה ב-1948. כל יוזמה פוליטית והתבטאות חופשית רוכאו. מק"י היתה יחידה בשוק, ביטאונה אכ"א/תיחאד (האיי חור) היה ונשאר יחיד בשטח. בשעה שהופקעו רוב הארמות של היישוב הערבי הקטן שנותו, ובשעה שמיפלגת העבודה (אז מפא"י) מינתה את סוכניה השכירים כשלייטים ברחוב הערבי, היה מק"י הגוף המיפלגתי היחיד שלחם למען המיעוט הערבי. המישקע של הימים ההם יצר את הנאמנות לקומוניזם טים ברחוב הערבי, ששרידיה קיימים עד היום.

● בית לאומי

ל כל זה היה מעט מאוד קשר לאידיאולוגיה הקומוניסטית. אמנם, הגרעין היהודי הקטן במיפלגה היה קומוניסטי. אך בשביל הערבים היה הקומוניזם ניום לכל היותר כיוו שיתח, ולפעמים גם הסוואה. מבחינתם היתה מק"י בעיקר בית לאומי לערבים.

הדבר בלט עוד יותר עם עלייתו של המנציג המצרי, גמאל עבדאלנאצר. האישי כארזימטי הפך גיבורם הלאומי של הערבים הפלסטיניים, אף יותר מכפי שהיה גיבורם של המצרים עצמם. הם העריצו אותו כאלוהים. כל עוד תמכה בו ברית המועצות, היה קיים במק"י שילוב מחולט בין המאוויים הלאומיים והאמונה הקומוניסטית. רק פעם אחת הועמד שילוב זה במבחן. בסוף שנות ה-50 פרץ ריב בין עבדאלנאצר ובין השליט העיראקי החדש, עבדאלקאסם. ברית המועצות תמכה בכגראד נגד קאהיר. (המשך בעמוד 13)

נשנתנה?

שום דבר. פשוט שום דבר. עשרות שנים, וכלום לא משתנה. למה לא הכניסו את המיפלגה הקומוניסטית הישראלית לספר השיאים של גינס? יש להם כמה הישגים היסטוריים. ברוסיה מתחולל המהפך, אבל ברק"ח לא יוצאים מעורם להריע לאורבצ'וב. טוב, יש להם כבר ניסיון, ולמה להם למהר.

שנכבשו בידי ישראל, ניתן לקומוניסטים — וכינהם כמה מראשי מק"י — לחזור, יחד עם כל מי שהם המליצו עליהם.

● סטאלין הרע

רתיהרשב הזה הסתים כאשר שינה סטאלין לפתע את טעמו. הרוזן הוקן נתקף בפאראנויה אנטישמית, טען כי רופאיו היהודיים ניסו להרעיל אותו (ועלילת הרופ"א

הערבי. כל היהודים נשארם במיפלגה שקראה לעצמה, עם הקמת המדינה, מק"י. היו אלה ימיזוהר נדירים למיפלגה. סטאלין היה בעל-ברית למדינה החדשה, והושיט לה עזרה מדינית וצבאית חיונית. מאיר וילנר חתם על מגילת העצמאות. הקומוניסטים פעלו בשליחות ממשלת ישראל במיזרח אירופה, והפכו למעשה נציגי המדינה. כאשר גירש דויד בן גוריון כ-700 אלף ערבים מן השטחים